

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudcem JUDr. Lukášem Hlouchem, Ph.D., ve věci

žalobce: V. S.
st. přísl. X
t. č. pobytem X

proti
žalovanému: Ministerstvo vnitra České republiky
poštovní schránka 21/OAM, 170 34 Praha 7

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 23. 5. 2019, č. j. OAM-189/ZA-ZA11-VL16-2019, e. č. B008138,

takto:

- I. Žaloba **s e z a m í t á**.
- II. Žalobce **n e m á p r á v o** na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalovanému **s e n e p ř i z n á v á** náhrada nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Včas podanou žalobou ke Krajskému soudu v Brně (dále též „krajský soud“) žalobce brojil proti rozhodnutí žalovaného ze dne 23. 5. 2019, č. j. OAM-189/ZA-ZA11-VL16-2019, e. č. B008138 (dále též „napadené rozhodnutí“), jímž bylo rozhodnuto o neudělení doplňkové ochrany podle ust. § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění ke dni vydání napadeného rozhodnutí (dále jen „zákon o azylu“).

II. Napadené rozhodnutí

2. Žalovaný v rámci odůvodnění napadeného rozhodnutí nejprve zrekapituloval obsah správního spisu a dosavadní průběh řízení. Následně se již zabýval tím, proč nebyly v případě žalobce splněny podmínky pro udělení jednotlivých forem mezinárodní ochrany.
3. V souvislosti s předcházející výpovědí žalobce ve správním řízení poté žalovaný uvedl, že žádost o udělení mezinárodní ochrany byla podána až ve chvíli, kdy žalobci skončila platnost polského víza, přestože na území České republiky střídavě pobýval již od roku 2017. Žalobce tak usiloval o legalizaci svého pobytu na území, o čemž svědčí rovněž jeho tvrzení o tom, že za účelem vyřízení pobytového oprávnění v režimu zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o pobytu cizinců“), nemá dostatek finančních prostředků.
4. K tomu žalovaný doplnil, že azyl či doplňkovou ochranu lze udělit pouze z důvodů taxativně stanovených v zákoně o azylu, tedy nikoliv za předpokladu, že se cizinec podanou žádostí snaží obcházet pravidla stanovená v zákoně o pobytu cizinců, což vyplývá rovněž z ustálené judikatury. Kromě toho žalovaný zdůraznil, že žalobce měl k podání žádosti u udělení mezinárodní ochrany přistoupit bezprostředně po vstupu na území České republiky, což neučinil, přestože k jím tvrzenému ohrožení ze strany státních orgánů Ukrajiny mělo docházet již dříve.
5. Žalovaný dále odkázal na opatřené zprávy o zemi původu, ze kterých vyplývá, že žalobce se mohl na území Ukrajiny obrátit se stížností na příslušné orgány veřejné moci, pakliže bylo vůči němu ze strany policejních nebo justičních orgánů postupováno nestandardním či nezákonným způsobem. Žalobce však na ochranu svých práv zcela rezignoval, resp. o poskytnutí ochrany proti tvrzeným a svoji povahou nezákonným zásahům či odsouzením nijak neusiloval. Současně neuvedl žádné konkrétní skutečnosti, které by svědčily o tom, že by mohl být v budoucnu pronásledován kvůli některému z azylově relevantních důvodů.
6. Nad rámec uvedeného žalovaný zejména doplnil, že ozbrojený konflikt na Ukrajině je nadále koncentrován pouze ve dvou východních oblastech, přičemž nejsou podle aktuálních informací o zemi původu dány důvodné obavy z toho, že by se měl rozšířit také do zbývajících částí Ukrajiny, včetně Zakarpatské oblasti, ze které žalobce pochází. Žalobce je dospělou a zdravou osobou, přičemž mu nic nebrání v tom, aby svůj soukromý a rodinný život realizoval v zemi původu.

III. Žaloba

7. V žalobě bylo namítáno, že žalovaný nesprávně a nedostatečně vyhodnotil splnění podmínek pro udělení mezinárodní ochrany, což bylo způsobeno rovněž tím, že si neopatrily dostatek aktuálních a relevantních podkladů o zemi původu žalobce. Výrok o neudělení mezinárodní ochrany tak nemá oporu ve správním spisu.
8. Podle názoru žalobce uvedl ve správním řízení azylově relevantní skutečnosti, proč nemůže obstat argumentace žalovaného založená na tom, že žalobce podáním žádosti o udělení mezinárodní ochrany pouze usiloval o legalizaci svého pobytu na území České republiky, aniž by postupoval podle zákona o pobytu cizinců.

9. Pokud se jedná o žalobcem tvrzené pronásledování ze strany ukrajinských státních orgánů, žalovaný odkázal na skutečnost, že žalobce nevyčerpal vnitrostátní prostředky ochrany. V této souvislosti žalovaný sice odkázal na informaci MZV ČR ze dne 25. 7. 2016, ale již neuvedl, o které konkrétní údaje o zemi původu svůj závěr opřel. Stejně tak nelze podle názoru žalobce vycházet ze žalovaným odkazované judikatury Nejvyššího správního soudu, neboť se týká pronásledování ze strany soukromých subjektů, nikoliv orgánů veřejné moci, u kterých je třeba důkladněji posuzovat, zda jsou schopny a ochotny ochranu jednotlivci poskytnout.
10. Podle názoru žalobce byly v jeho případě dány okolnosti svědčící o tom, že po něm nebylo možné spravedlivé požadovat, aby o poskytnutí ochrany ze strany státních orgánů na Ukrajině aktivně usiloval.
11. Z těchto důvodů žalobce navrhl, aby krajský soud napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení.

IV. Vyjádření žalovaného

12. Žalovaný ve svém vyjádření k žalobě uvedl, že s podanou žalobou nesouhlasí. Co se týče uplatněných námitek, žalovaný k tomu doplnil, že důvodem žalobce pro podání žádosti o udělení mezinárodní ochrany byla jeho snaha o legalizaci pobytu na území České republiky. Jedná se o obcházení zákona o pobytu cizinců, neboť mezinárodní ochranu lze udělit pouze z azylově relevantních důvodů. V této souvislosti žalovaný opětovně poukázal na skutečnost, že žalobce na českém území střídavě pobýval již od roku 2017, ale žádost o udělení mezinárodní ochrany podal až v roce 2019, a to v době, kdy mu hrozilo správní vyhoštění.
13. Ve vztahu k tvrzenému pronásledování ze strany policejních a justičních orgánů na Ukrajině se žalovaný dále odkázal na odůvodnění napadeného rozhodnutí, přičemž zdůraznil, že žalobce se měl primárně obrátit se žádostí o pomoc na příslušné orgány veřejné moci v domovském státě, což neučinil. Jím uváděné skutečnosti nelze považovat za azylově relevantní. Podle názoru žalovaného bylo napadené rozhodnutí vydáno v souladu se zákonem.
14. Na základě výše uvedeného žalovaný krajskému soudu navrhl, aby žalobu jako nedůvodnou zamítl.

V. Správní spis

15. Ve správním spisu se nachází zejména předávací protokol, záznam o poskytnutí údajů k žádosti o mezinárodní ochranu a protokol o pohovoru k dané žádosti ze dne 27. 2. 2019.
16. V rámci provedeného pohovoru žalobce k dotazům správního orgánu mimo jiné uvedl, že do České republiky přicestoval již v roce 2017, aniž by disponoval oprávněním k pobytu. Pochází z města Mukačevo v Zakarpatské oblasti a naposledy pobýval v této oblasti ve vesnici Kosino. Teprve následně si zařídil polské vízum. Střídavě jezdí na Ukrajinu. Oprávnění k dlouhodobému pobytu na území České republiky si nezařídil z důvodu nedostatku finančních prostředků. Chtěl by zde však zůstat se svojí přítelkyní. Na území Ukrajiny byl žalobce opakovaně odsouzen k trestu odnětí svobody (poprvé v roce 2001). Přestože podal proti rozhodnutím opravné prostředky, nepřebíral následně obsílky od soudu. Vinným se žalobce cítil pouze ve dvou případech. Naposledy byl odsouzen v roce 2016.

17. Podle názoru žalobce obsílky od soudu vůbec nedostával. V roce 2016 měl být odsouzen za krádež, přičemž během zatýkání ho policista měl stejně jako manželku jeho kamaráda udeřit. Dotyčný policista nebyl potrestán, neboť dobrovolně bojoval na východě Ukrajiny. Podle názoru žalobce je na Ukrajině většina lidí uvězněna neoprávněně.
18. Kromě toho žalobce uvedl, že byl ze strany ukrajinských policejních orgánů monitorován, a to v souvislosti se svou předcházející trestnou činností. Pokud se člověk odsouzen, musí následně s policií spolupracovat nebo ho za něco pošlou do vězení. V této souvislosti žalobce doplnil, že v roce 2009 byl na Ukrajině obviněn z krádeže a radši se přiznal, aby mu byl výkon trestu odnětí svobody podmíněně odložen. V důsledku nedoručení předvolání se však žalobce k jednání soudu nedostavil a trest mu byl k odvolání prokuratury navýšen. Za urážení soudu pak byl žalobci uložen další trest, a to v délce 6 měsíců. Se svým právním zástupcem věc dále nijak neřešil.
19. Žalobce dále upřesnil, že jednotlivá odsouzení byla za rvačku na diskotéce, ublížení na zdraví a krádeže elektroniky. Proč se na něj policie na Ukrajině vyptává, neví. Podle názoru žalobce mu v případě návratu na Ukrajinu hrozí, že ho opět obviní z něčeho, co nespáchal. Chce zůstat v České republice a legalizovat si zde pobyt, v čemž mu brání pouze nedostatek finančních prostředků.
20. Za účelem vydání rozhodnutí o žádosti o prodloužení doplňkové ochrany byly do správního spisu založeny následující informace o zemi původu: Informace OAMP ze dne 25. 4. 2019 – Ukrajina – Situace v zemi; Informace MZV ČR ze dne 16. 5. 2018 – Ukrajina – Situace neúspěšných žadatelů o mezinárodní ochranu po návratu do vlasti a Informace MZV ČR ze dne 25. 7. 2016 – Ukrajina – Možnost podat stížnost proti postupu příslušníků policejních orgánů či jiných orgánů státní moci.
21. Ve správním spise se dále nachází předvolání žalobce za účelem seznámení se s podklady pro rozhodnutí ze dne 30. 4. 2019. Poté bylo ve věci napadené rozhodnutí, které je v tomto řízení předmětem soudního přezkumu.

VI. Posouzení věci krajským soudem

22. Žaloba byla podána osobou oprávněnou (ust. § 65 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, dále jen „s. ř. s.“), ve lhůtě stanovené v ust. § 32 odst. 1 zákona o azylu.
23. Soud ve věci rozhodl v souladu s ust. § 51 odst. 1 s. ř. s. bez nařízení ústního jednání, neboť účastníci řízení s tímto postupem souhlasili (nevyjádřili výslovný nesouhlas s tímto postupem) a krajský soud nepovažoval ústní projednání věci za nezbytné.
24. Krajský soud přezkoumal napadené rozhodnutí v mezích žalobních bodů (ust. § 75 odst. 2 s. ř. s.) podle skutkového a právního stavu zjištěného s přihlédnutím k čl. 46 odst. 3 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU ze dne 26. června 2013 o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany (tzv. procedurální směrnice).
25. Žaloba **není důvodná**.
26. Žalobce v žalobě brojil především proti závěru žalovaného spočívajícího v tom, že hlavním záměrem podání žádosti o mezinárodní ochranu byla legalizace pobytu na

území České republiky, přičemž tvrzené pronásledování ze strany policejních či justičních orgánů měl žalobce primárně řešit podáním stížnosti či využitím jiných vnitřních prostředků ochrany, které jsou na Ukrajině k dispozici.

27. V tomto ohledu se krajský soud předně ztotožňuje se žalovaným v tom, že mezinárodní ochranu lze podle platné a účinné právní úpravy obsažené v zákoně o azylu udělit pouze z taxativně stanovených důvodů. Nelze proto aprobovat praktiky založené na zneužívání daného institutu pro účely vyhnutí se hrozícímu správnímu vyhoštění nebo legalizace pobytu na území, čehož lze dosáhnout některým ze způsobů předvídaných v zákoně o pobytu cizinců (srov. např. rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 10. 2019, č. j. 3 Azs 12/2019 – 32, ze dne 18. 1. 2018, č. j. 7 Azs 355/2017 – 23, nebo ze dne 8. 4. 2004, č. j. 4 Azs 47/2004; odkazovaná rozhodnutí jsou dostupná na www.nssoud.cz).
28. V nyní projednávané věci z výpovědi žalobce učiněné do protokolu dne 27. 2. 2019 vyplývá, že na území České republiky pobýval střídavě již od roku 2017, aniž by vyjma polského víza disponoval pobytovým oprávněním. V mezidobí se žalobce dobrovolně vracel na Ukrajinu. Jako důvod nevyřízení příslušného pobytového oprávnění uvedl, že nemá dostatek finančních prostředků, ale chce zůstat na území České republiky.
29. Krajský soud nezpochybňuje argumentaci žalobce spočívající v tom, že související snaha o legalizaci pobytu na území České republiky, byť prostřednictvím institutů zakotvených v zákoně o azylu, není sama o sobě důvodem k neudělení mezinárodní ochrany, pakliže by byly v případě žalobce současně zjištěny jiné (azylově relevantní) okolnosti. Na druhou stranu nelze opomenout, že pobytová minulost žalobce může poskytovat přinejmenším indicie ohledně toho, zda je skutková verze žalobce věrohodná, resp. zda důvodně pociťoval strach z pronásledování ze strany ukrajinských státních orgánů či nikoliv.
30. V této souvislosti pak jednání žalobce vzbuzuje jisté pochybnosti, neboť o udělení mezinárodní ochrany požádal až ve chvíli hrozícího správního vyhoštění, a to za situace, kdy se předtím na Ukrajinu opakovaně a dobrovolně navracel.
31. Kromě toho je nutné zabývat se dále tím, zda lze vůbec žalobcem uváděné skutečnosti ohledně postupu policejních a justičních orgánů na Ukrajině považovat za azylově relevantní. Žalobce vypověděl, že byl na Ukrajině od roku 2001 několikrát odsouzen k nepodmíněnému trestu odnětí svobody. Podle názoru zdejšího soudu ovšem nelze opomenout, že žalobce ve své výpovědi v zásadě nevyvrací, že se trestné činnosti dopouštěl, přičemž mj. sám uvedl, že jeho odsouzení souviselo rovněž s tím, že se porval na diskotéce nebo v podnapilosti ublížil jinému na zdraví apod. Žalobce rovněž nezpochybnil, že byl za urážku ukrajinského soudu odsouzen poté, co po vynesení rozhodnutí zuřil a nadával.
32. Stejně tak žalobce nerozporuje, že v jednotlivých případech proběhlo soudní řízení, ve kterém měl ex offio ustanoveného právního zástupce, prostřednictvím kterého měl zákonnou možnost podávat opravné prostředky, přestože tak ne vždy učinil. K tomu krajský soud uvádí, že za pronásledování ze strany státních orgánů nelze obecně považovat samotné vedení trestního řízení, přestože žalobce s jeho výsledkem subjektivně nesouhlasí.

33. Co se týče tvrzeného nedoručování písemností soudem v trestním řízení na Ukrajině, je vhodné připomenout, že se zakládá pouze na pocitu žalobce, který byl navíc v řízení podle svých slov zastoupen právním profesionálem a v mezidobí pracovní pobýval v zahraničí, což mohlo mít logicky za následek, že doručované písemnosti osobně nepřebíral.
34. Za azylově relevantní naopak krajský soud považuje tvrzení žalobce, že měl být ze strany policejních orgánů z důvodu své předcházející trestné činnosti neustále monitorován, resp. že mu v případě návratu do vlasti hrozí obvinění či uvěznění za skutek, který nespáchal. Tyto obavy žalobce dovozoval z toho, že se příslušníci ukrajinské policie měli v roce 2018 vyptávat jeho matky a přátel na místo, kde se nachází. Současně žalobce poukázal na skutečnost, že stíhání nevinných lidí, byť dříve odsouzených, je na Ukrajině běžně praktikováno.
35. Krajský soud je však toho názoru, že výše uvedené a svou povahou pouze zprostředkované tvrzení žalobce ohledně ojedinělého zájmu policie o jeho osobu nelze považovat za pronásledování ve smyslu příslušných ustanovení zákona o azylu (srov. § 2 odst. 4, § 12 tohoto zákona). Žalobce ostatně podle svého tvrzení ani neví, proč se na jeho aktuální pobyt policisté vyptávali, resp. zda jejich postup nesouvisel s některým ze skutků, které byly žalobci již dříve kladeny za vinu.
36. Ačkoliv pak krajský soud dává žalobci za pravdu v tom, že žalovaný si v kontextu výpovědi žalobce opatřil pro rozhodování v zásadě pouze jednu informaci o zemi původu týkající se existence právních prostředků ochrany před nezákonným postupem policejních orgánů (Informace MZV ČR ze dne 25. 7. 2016), je z jejího obsahu zřejmé, že takový mechanismus ochrany jednotlivce je na Ukrajině zákonem zakotven a uplatňován, přestože nemusí být vždy zcela efektivní.
37. Krajskému soudu je ostatně z úřední činnosti známo, že na území Ukrajiny existuje právní systém poskytující ochranu obětem trestné činnosti. Přestože tento systém vykazuje jisté nedostatky, a to také v souvislosti s různou formou korupce, jedná se v zásadě pouze o případy s určitým politickým kontextem.
38. K obdobnému závěru ostatně ve své dosavadní judikatuře dospěl také Nejvyšší správní soud, když například ve svém usnesení ze dne 1. 6. 2017, č. j. 9 Azs 14/2017 – 30, uvedl, že: „pokud nebyl stěžovatel spokojen s postupem policie, případně s její nečinností, měl se obrátit na nadřízené orgány, což neučinil. Ze zprávy Freedom House, na kterou je odkázáno v kasační stížnosti, plyne, že otázka fungování právního státu je v ní rozebírána pouze ve vztahu ke kauzám s politickým kontextem. Nevyplývá z ní, jako ostatně z žádné zprávy doložené ve správním spisu, že by k ovlivňování justice docházelo ve spojení běžnými kriminálními kauzami, které nikterak s politickými otázkami nesouvisí.“
39. Nelze navíc opomenout, že Česká republika považuje v souladu s § 2 bodem 24 vyhlášky č. 328/2015 Sb., kterou se provádí zákon o azylu a zákon o dočasné ochraně cizinců, Ukrajinu za tzv. bezpečnou zemi původu ve smyslu § 2 odst. 1 písm. k) zákona o azylu, a to pouze s výjimkou dvou východních oblastí země, ze kterých však žalobce nepochází. Na základě této skutečnosti lze předpokládat rovněž výše uvedenou existenci právního systému ochrany před nezákonnými zásahy nejen ze strany soukromoprávních subjektů, ale také orgánů veřejné moci.

40. Z výpovědi žalobce je pak zřejmé, že stížnost či jiný právní prostředek ochrany proti postupu policejních orgánů vůbec nevyužil, přestože neuvedl žádné dosavadní zkušenosti či jiné důvody svědčící o tom, že by jeho podnět nebyl ze strany příslušných orgánů veřejné moci řádně projednán a posouzen. Naopak se žalobce na Ukrajinu opakovaně navracel, aniž by podle jeho tvrzení došlo k tomu, že byl ze strany konkrétních osob či obecně policejních orgánů (vyjma ojedinělého případu v roce 2018) monitorován či jakkoliv vyhledáván. Krajský soud se proto ztotožňuje se závěrem žalovaného, že v případě žalobce nebyly naplněny důvody pro udělení některé z forem azylu či doplňkové ochrany.

VII. Závěr a náklady řízení

41. Ze všech shora uvedených důvodů krajský soud rozhodl o žalobě tak, že ji v plném rozsahu zamítl, jak je uvedeno ve výroku I. tohoto rozsudku.
42. O náhradě nákladů řízení bylo rozhodnuto ve smyslu ust. § 60 s. ř. s., podle kterého nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl na věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. V dané věci neúspěšný žalobce nemá právo na náhradu nákladů řízení (výrok II.) a žalovanému v souvislosti s tímto řízením žádné náklady nad rámec jeho běžné úřední činnosti nevznikly, respektive ani úhradu nákladů řízení nepožadoval, protože se mu náhrada nákladů řízení nepřiznává (výrok III.).

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvojím vyhotovení u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

V Brně dne 19. října 2020

JUDr. Lukáš Hlouch, Ph.D., v. r.
samosoudce

Za správnost vyhotovení:
K. M.